

CBOS

Centrum Badania
Opinii Społecznej

KOMUNIKAT z BADAŃ

NR 94/2016

ISSN 2353-5822

Spółeczna aprobata i dezaprobata partii i ruchów politycznych

Przedruk i rozpowszechnianie
tej publikacji **w całości** dozwolone
wyłącznie za zgodą CBOS.
Wykorzystanie **fragmentów**
oraz danych empirycznych
wymaga podania źródła

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 14 stycznia 2016 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

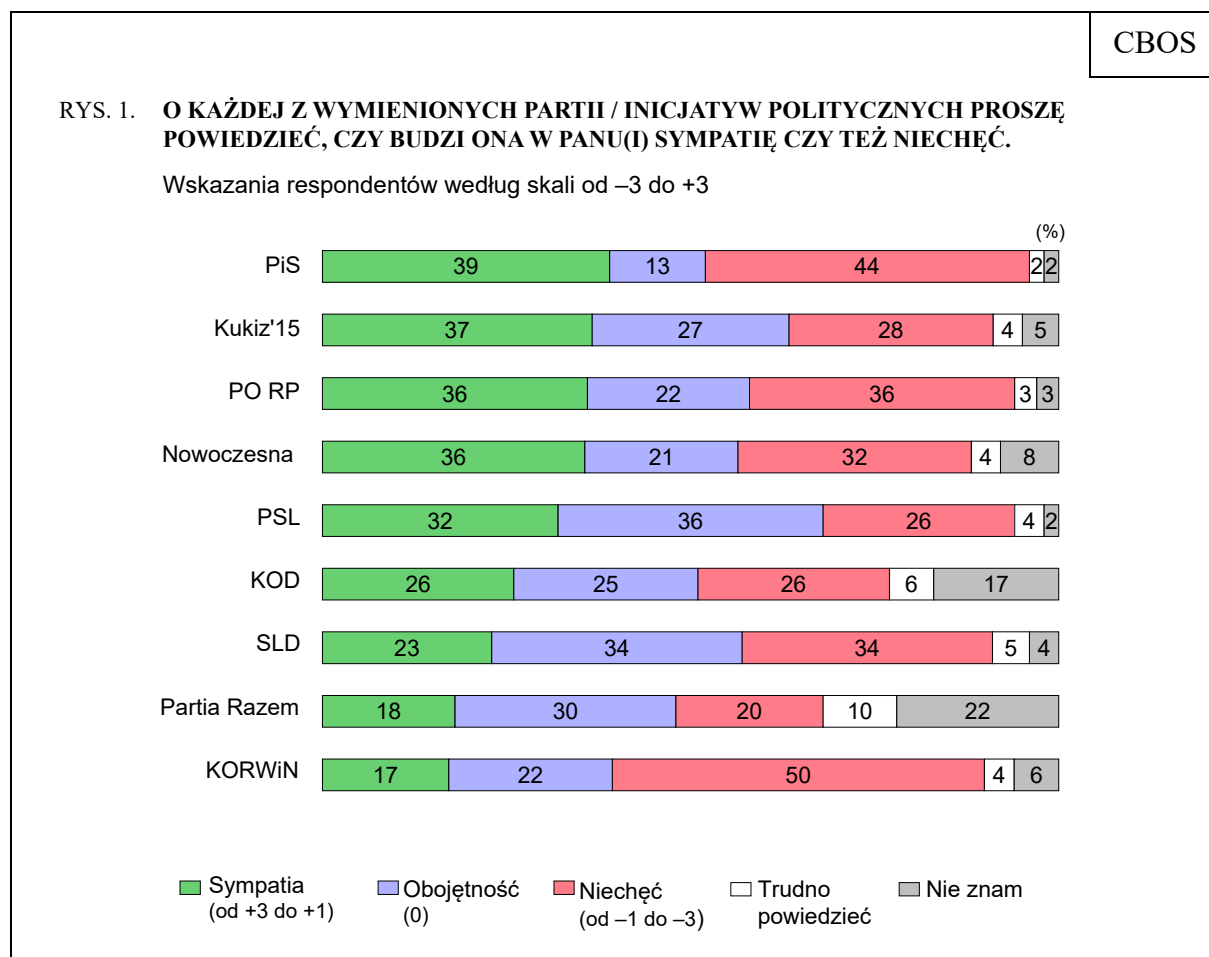
Partie polityczne na ogół częściej budzą wśród Polaków niechęć niż sympatię.

Spośród uwzględnionych w badaniu¹ ugrupowań relatywnie największą sympatią cieszy się PiS (39% deklaracji). Pozostałe inicjatywy polityczne niewiele jednak ustępują pod tym względem przodującej w sondażach partii rządzącej. Tylko minimalnie mniej głosów sympatii niż PiS zyskują ruch Pawła Kukiza (37%) oraz główne partie dzisiejszej opozycji – Nowoczesna Ryszarda Petru i Platforma Obywatelska (po 36%). Trochę mniej ankietowanych (32%) z aprobatą odnosi się również do PSL. Na kolejnych miejscach tego rankingu lokują się Komitet Obrony Demokracji, z którym sympatyzuje nieco ponad jedna czwarta ogółu badanych (26%) oraz SLD (23% deklaracji sympatii). Stosunkowo najmniej pozytywnych wskazań uzyskały: od niedawna funkcjonująca na scenie politycznej i najmniej znana badanym Partia Razem oraz KORWiN (odpowiednio: 18% i 17% deklaracji sympatii).

Ugrupowanie Janusza Korwin-Mikkego jest też tym, które budzi stosunkowo najwięcej negatywnych emocji. Niechęć do partii KORWiN deklaruje połowa badanych (50%). Rzadziej ze społeczną dezaprobatą spotyka się PiS, choć odsetek respondentów wyrażających niechęć do partii rządzącej (44%) także jest wyraźnie wyższy niż w przypadku innych ugrupowań. Mniejszą dezaprobatę, nieco ponad jednej trzeciej badanych, budzi była partia rządząca – PO (36% deklaracji), na niewiele niższym poziomie kształtuje się niechęć do SLD i Nowoczesnej – ugrupowań o zupełnie różnym stażu i dorobku politycznym, a więc także bagażu dobrych i złych konotacji z przeszłości, również dziś zajmujących odmienną pozycję na scenie politycznej (odpowiednio: 34% i 32% deklaracji niechęci).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (312) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganą komputerowo (CAPI) w dniach 5–12 maja 2016 roku na liczącej 1100 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Spośród powszechnie znanych ugrupowań relatywnie najmniej negatywnych emocji budzi ruch Pawła Kukiza – niechęć do tej formacji żywi nieco ponad jedna czwarta ogółu badanych (28%). Mniej przeciwników mają już tylko wyraźnie słabiej identyfikowane i, co za tym idzie, oceniane przez mniejsze grupy respondentów – KOD i Partia Razem (26% i 20% deklaracji niechęci).

Jeśli chodzi o bilans sympatyków i zadeklarowanych przeciwników, najlepiej pod tym względem wypada ruch Kukiz'15 (37% deklaracji sympatii wobec 28% deklaracji niechęci), a zdecydowanie najgorzej – partia KORWiN (odpowiednio: 17% wobec 50%). W stosunku do większości pozostałych ugrupowań również przeważa niechęć, jednak nastawienie to nie jest dominujące – proporcje między sympatykami a przeciwnikami są dość wyrównane.

Opisując swój stosunek do poszczególnych ugrupowań i ruchów politycznych badani posługiwali się 7-punktową skalą, której skrajne wartości opisywały zdecydowaną niechęć (-3) i dużą sympatię (+3). Dobrą miarą, pozwalającą syntetycznie uchwycić nie tylko proporcje między sympatykami a zadeklarowanymi przeciwnikami, ale także siłę tych

nastawień w stosunku do poszczególnych ugrupowań i jednocześnie wyeliminować różnice wynikające ze stopnia ich znajomości, jest średnia ocen.

Jedynym ugrupowaniem, które uzyskało dodatnią (choć bliską wartości środka skali) średnią ocen, a więc wskazującą na jedynie symboliczną przewagę pozytywnych nastawień, jest ruch Kukiz'15 (średnia ocen: 0,09). Średnie pozostałych ugrupowań, choć niewiele się różnią, mają już znak ujemny, wskazujący na większą lub mniejszą przewagę niechęci. Spośród nich najlepiej wypada bilans ocen PSL i Nowoczesnej (odpowiednio: -0,04 i -0,07). W niewielkim stopniu niechęć przeważa także w społecznym odbiorze KOD i Partii Razem (odpowiednio: -0,21 i -0,22). Zbliżoną średnią ocen mają jeszcze była i obecna partia rządząca – PO i PiS, które pod tym względem odbierane są bardzo podobnie (odpowiednio: -0,25 i -0,29). Niechęć dość wyraźnie już przeważa w stosunku do SLD (-0,44), jednak o zdecydowanie krytycznym nastawieniu można mówić jedynie w przypadku partii KORWiN (średnia ocen -1,02).

Jak wskazuje wartość odchylenia standardowego, badani są stosunkowo najbardziej podzieleni w ocenie PiS (2,33), w dalszej kolejności – Nowoczesnej Ryszarda Petru (2,00) oraz KOD-u (1,93) i PO (1,91), a więc ugrupowań usytuowanych po dwóch stronach politycznej barykady. Stosunek do tych partii i ruchów bardziej niż w przypadku pozostałych ugrupowań wyznacza albo wyraźna niechęć, albo wyraźna sympatia. Z kolei relatywnie najmniej kontrowersyjnie postrzegane są PSL oraz najmniej znana spośród uwzględnionych w badaniu Partia Razem (wartość odchylenia standardowego po 1,55).

Tabela 1. Średnie ocen na 7-punktowej skali sympatii i niechęci (od -3 do +3)

Oceniane ugrupowania	Średnia	Odchylenie standardowe
Kukiz'15	0,09	1,71
PSL	-0,04	1,55
Nowoczesna	-0,07	2,00
KOD	-0,21	1,93
Partia Razem	-0,22	1,55
PO RP	-0,25	1,91
PiS	-0,29	2,33
SLD	-0,44	1,59
KORWiN	-1,02	1,74

Obraz sceny politycznej, jaki wyłania się z deklaracji badanych, różni się od tego, jaki rejestrowaliśmy rok temu, a także w ostatnich kilkunastu latach. Zwraca uwagę przede wszystkim relatywnie niski poziom niechęci badanych zarówno do poszczególnych ugrupowań, jak i całego spektrum partyjnego.

Po ostatnich wyborach ogólny stosunek do partii politycznych wyraźnie się poprawił.

Tabela 2

Oceniane ugrupowania	Średnie ocen na 7- punktowej skali sympatii i niechęci (od -3 do +3) według terminów badań					
	2002	2003	2006	2008	2015	2016
PiS	-0,03	-0,30	0,25	-0,95	-0,87*	-0,29
PO RP	-0,66	-0,33	-0,29	0,17	-1,11	-0,25
PSL	-0,36	-0,71	-0,84	-0,40	-1,25	-0,04
SLD	-0,48	-1,15	-1,55	-1,24	-1,62	-0,44
Partia Razem	-	-	-	-	-1,64	-0,22
KORWiN	-	-	-	-	-2,08	-1,02
Kukiz'15	-	-	-	-	-0,38*	0,09
Nowoczesna	-	-	-	-	-1,38	-0,07
KOD	-	-	-	-	-	-0,21

* Pytanie dotyczyło Prawa i Sprawiedliwości wraz z Polską Razem, Prawicą Rzeczypospolitej i Solidarną Polską. Odpowiednikiem dzisiejszego ruchu Kukiz'15 w pytaniu była: „Inicjatywa polityczna Pawła Kukiza (Ruch JOW)”

W porównaniu z okresem przedwyborczym wszystkie objęte badaniem formacje i inicjatywy polityczne wyraźnie zyskały na akceptacji badanych. W stosunku do czerwca 2015 roku relatywnie najbardziej poprawiło się nastawienie do wciąż najmniej znanej szerokiej publiczności Partii Razem. Stosunkowo duży wzrost wartości średniej ocen obserwujemy także w przypadku Nowoczesnej.

W nowym, powyborczym układzie politycznym znacznie bardziej lubiane niż rok temu są także PSL i SLD – ugrupowania o najdłuższym stażu na scenie politycznej. Społeczna aprobata tych partii jest wyższa niż w poprzednich latach (od 2002 roku). Dużo lepsze notowania u Polaków ma też niezmiennie bardzo kontrowersyjnie odbierana partia KORWiN. Relatywnie mniej zyskały ugrupowania rządzące, były i obecne – PO i PiS. W stosunkowo najmniejszym stopniu poprawiły się oceny inicjatywy Pawła Kukiza (Kukiz'15), która już na kilka miesięcy przed wyborami cieszyła się relatywnie największą sympatią – większą niż dominujące wówczas na scenie politycznej ugrupowania.

Tabela 3. Zmiany w postrzeganiu poszczególnych ugrupowań

Oceniane ugrupowania	Średnie ocen na 7-punktowej skali sympatii i niechęci (od -3 do +3)		
	VI 2015	V 2016	Różnice
Partia Razem	-1,64	-0,22	+1,42
Nowoczesna	-1,38	-0,07	+1,31
PSL	-1,25	-0,04	+1,21
SLD	-1,62	-0,44	+1,18
KORWiN	-2,08	-1,02	+1,06
PO RP	-1,11	-0,25	+0,86
PiS	-0,87*	-0,29	+0,58
Kukiz'15	-0,38*	0,09	+0,47

* W czerwcu 2015 roku pytanie dotyczyło Prawa i Sprawiedliwości (PiS) wraz z Polską Razem, Prawicą Rzeczypospolitą i Solidarną Polską. Odpowiednikiem dzisiejszego ruchu Kukiz'15 w pytaniu była: „Inicjatywa polityczna Pawła Kukiza (Ruch JOW)”

Tylko 13% ankietowanych nie zadeklarowało sympatii do żadnej z istniejących partii. Co piąty respondent (20%) sympatyzuje tylko z jednym ugrupowaniem. Polacy najczęściej wyrażali sympatię do więcej niż dwóch partii politycznych, ale żaden z badanych nie deklarował sympatii do wszystkich. Również w przypadku odczuć dezaprobaty najczęściej wskazywano od dwóch do ośmiu ugrupowań.

Tabela 4

Liczba partii i ruchów politycznych, co do których wyrażana jest sympatia / niechęć	Badani wyrażający:	
	sympatię	niechęć
	w procentach	
0	13	17
1	20	15
Od 2 do 8	67	67
Wszystkie uwzględnione	0	1

O wzroście akceptacji systemu politycznego i partyjnego po ostatnich wyborach parlamentarnych najlepiej świadczy zbiorcze zestawienie tegorocznych ocen z tymi sprzed wyborów. Zapewne pojawienie się nowych ugrupowań sprawiło, że więcej wyborców znajduje na scenie politycznej takie, z którymi może sympatyzować. Odsetek deklaracji braku sympatii do jakiegokolwiek partii spadł z 36% do 13%, a więc o 23 punkty procentowe. Obniżyła się również liczba wskazań jednostkowych – sympatii tylko do jednego ugrupowania. W przypadku ocen negatywnych wzrosła, choć w mniejszym stopniu, liczba deklaracji braku niechęci, zmalał także odsetek osób wyrażających dezaprobatę większej liczby partii, natomiast więcej respondentów niż jedenaście miesięcy temu odczuwa niechęć tylko do jednego ugrupowania.

Tabela 5

Liczba partii i ruchów politycznych, co do których wyrażana jest sympatia / niechęć	Badani wyrażający			
	sympatię		niechęć	
	VI 2015	V 2016	VI 2015	V 2016
	w procentach			
0	36	13	6	17
1	35	20	5	15
2 i więcej*	29	67	86	67
Wszystkie uwzględnione*	0	0	3	1

* W roku 2015 ocenie badanych poddano łącznie 13 ugrupowań, w 2016 na liście znalazło się 9 partii i ruchów politycznych

SYMPATIE I ANTYPATIE ELEKTORATÓW GŁÓWNYCH UGRUPOWAŃ POLITYCZNYCH

Spośród wszystkich ugrupowań najwięcej głosów sympatii we własnym elektoracie zbiera PiS, co oznacza, że zwolennicy rządzącej partii w największym stopniu identyfikują się z popieranym ugrupowaniem (średnia ocen: 2,49). Partiami niewiele mniej lubianymi przez własne elektoraty są też Nowoczesna oraz PSL (odpowiednio: 2,33 i 2,31). Nieco rzadziej przez własnych wyborców akceptowane są ruch Kukiz'15 (2,16) i PO (2,04). Relatywnie najbardziej krytyczni wobec popieranego przez siebie ugrupowania są wyborcy SLD (1,86).

Tabela 6. Średnie ocen na 7-punktowej skali sympatii i niechęci (od -3 do +3) w potencjalnych elektoratach

Oceniane ugrupowania	Potencjalne elektoraty*					
	PiS	Nowoczesna	PO	Kukiz'15	PSL**	SLD**
PiS	2,49	-2,20	-2,16	-1,06	-1,16	-1,40
Nowoczesna	-1,72	2,33	1,24	-0,46	0,44	0,58
PO RP	-1,83	0,76	2,04	-0,86	0,41	0,24
Kukiz'15	0,52	-0,82	-0,39	2,16	0,10	-0,68
PSL	-0,68	0,31	0,70	-0,26	2,31	0,59
SLD	-1,35	0,04	0,32	-0,64	0,45	1,86
Partia Razem	-0,90	0,71	0,29	-0,24	0,14	0,33
KORWiN	-0,98	-1,63	-1,29	-0,13	-0,95	-1,40
KOD	-1,68	1,53	1,24	-0,56	-0,24	0,63

* Wyróżnione na podstawie deklaracji udziału w hipotetycznych wyborach, gdyby miały się one odbywać w najbliższą niedzielę po badaniu, oraz deklaracji poparcia w nich konkretnych ugrupowań

** Ze względu na małą liczbę badanych deklarujących poparcie dla tych ugrupowań wyniki należy traktować z dużą dozą ostrożności

Elektorat PiS poza własną partią wyraża jeszcze niewielką sympatię dla ruchu Kukiz'15. Pozostałe ugrupowania budzą natomiast wyraźną niechęć wyborców rządzącej partii. Najbardziej nielubiane przez zwolenników PiS są: PO, Nowoczesna oraz KOD.

Zwolennicy PO najczęściej deklarują sympatię do Nowoczesnej oraz KOD-u, ale także pozostałe ugrupowania – PSL, SLD i Partia Razem – budzą w nich emocje raczej pozytywne niż negatywne. W przeciwieństwie do wyborców PiS, zwolennicy PO okazują się zatem dość otwarci na inne poglądy i ugrupowania polityczne. Nie akceptują natomiast PiS, partii KORWiN oraz, w mniejszym stopniu, ruchu Kukiz'15. Warto zauważyć, że niechęć do PiS jest w elektoracie byłej partii rządzącej większa niż niechęć zwolenników PiS do PO.

Zdeklarowani **wyborcy Nowoczesnej** w największym stopniu – poza macierzystym ugrupowaniem – sympatyzują z KOD, w wyraźnie mniejszym już – z PO. Sympatia do byłej partii rządzącej jest wśród wyborców Nowoczesnej słabsza niż sympatia wyborców PO do partii Ryszarda Petru. W elektoracie Nowoczesnej pozytywne nastawienie przeważa także w stosunku do Partii Razem i PSL, natomiast w przypadku SLD głosy sympatii i niechęci prawie się równoważą. Z największą dezaprobatą wyborców Nowoczesnej spotyka się PiS, brak akceptacji dotyczy też partii KORWiN oraz ruchu Kukiz'15.

Z kolei **zwolennicy** ruchu **Kukiz'15** nie akceptują innych niż własne ugrupowań politycznych. W największym stopniu dotyczy to partii rządzącej – PiS. Pozostałe ugrupowania zbierają mniej krytyczne opinie, niemniej również są nie lubiane przez wyborców Pawła Kukiza. Pod względem skali dezaprobaty są to w kolejności: PO, SLD, KOD, Nowoczesna, PSL, Partia Razem oraz, z najmniejszą liczbą głosów niechęci, partia KORWiN.

Nieliczni **wyborcy PSL** nie akceptują PiS, partii KORWiN oraz KOD-u. Natomiast sympatia nieco przeważa nad dezaprobatą w stosunku do PO, Nowoczesnej i SLD.

Niewielki **elektorat SLD** deklaruje brak sympatii do PiS i partii KORWiN oraz, mniej zdecydowanie, ruchu Kukiz'15. Poza własną partią zdeklarowani wyborcy SLD w największym stopniu akceptują: KOD, PSL i Nowoczesną.

Deklaracje sympatii lub jej braku dotyczące poszczególnych ugrupowań wskazywać mogą kierunki ewentualnych aliansów politycznych (oczywiście przy założeniu, że przy ich zawieraniu brane będą pod uwagę opinie elektoratów). Pokazują także zasięg potencjalnego zaplecza politycznego poszczególnych partii, czyli wskazują, skąd ewentualnie mogliby się rekrutować ich nowi zwolennicy.

PiS od lat pozostaje partią w największym stopniu „samotną” i „bezalternatywną”, niemającą wielu sympatyków w elektoratach pozostałych ugrupowań. Strategia „obleżonej twierdzy”, realizowana od lat przez władze tego ugrupowania, bez wątpienia pomaga mobilizować zwolenników, utrzymywać ich stale w stanie podwyższonej gotowości i skłaniać do akceptacji nawet kontrowersyjnych posunięć i zachowań. Poza bezwarunkową akceptacją

własnego elektoratu, PiS ma nieco sympatyków w elektoratach ruchu Kukiz'15, a także SLD. Gros wyborców PO i Nowoczesnej, a także większość zwolenników SLD i ruchu Kukiz'15 wyraża jednak dezaprobatę rządzącej partii. Również wyborcy PSL prawie pięciokrotnie częściej deklarują niechęć do PiS niż sympatię, jednak w tym elektoracie liczne są także deklaracje neutralności – braku zarówno sympatii, jak i niechęci.

Tabela 7

Elektoraty ugrupowań politycznych	Czy, ogólnie rzecz biorąc, PiS budzi w Panu(i) sympatię czy też niechęć? Skala od -3 do +3			
	Sympatia (od +3 do +1)	Obojętność (0)	Niechęć (od -1 do -3)	Trudno powiedzieć/ Nie znam
	w procentach			
PiS	97	2	1	0
Kukiz'15	28	14	59	0
SLD*	20	16	64	0
PSL*	11	39	50	0
PO RP	10	4	86	0
Nowoczesna	8	8	83	2

* Ze względu na małą liczbę badanych deklarujących poparcie dla tych ugrupowań wyniki należy traktować z dużą dozą ostrożności

Z kolei do byłej partii rządzącej – **PO** – z największą sympatią odnoszą się wyborcy Nowoczesnej, SLD oraz byłego współkoalicjanta – PSL. Niechęć natomiast najczęściej deklarują sympatycy PiS, częściej dezaprobatę niż aprobatę wyrażają także zwolennicy ruchu Pawła Kukiza.

Tabela 8

Elektoraty ugrupowań politycznych	Czy, ogólnie rzecz biorąc, PO budzi w Panu(i) sympatię czy też niechęć? Skala od -3 do +3			
	Sympatia (od +3 do +1)	Obojętność (0)	Niechęć (od -1 do -3)	Trudno powiedzieć/ Nie znam
	w procentach			
PO RP	96	3	1	0
Nowoczesna	63	19	17	1
SLD*	54	19	27	0
PSL*	50	32	18	0
Kukiz'15	30	21	49	0
PiS	7	16	75	2

* Ze względu na małą liczbę badanych deklarujących poparcie dla tych ugrupowań wyniki należy traktować z dużą dozą ostrożności

Nowoczesna najczęściej spotyka się z sympatią potencjalnych wyborców PO oraz SLD – odpowiednio dwie trzecie i ponad połowa elektoratów tych ugrupowań sympatyzuje z ugrupowaniem Ryszarda Petru. Z kolei z największą dezaprobatą odnoszą się do niej wyborcy PiS (prawie trzy czwarte wskazań). Również zwolennicy ruchu Kukiz'15 częściej żywią w stosunku do tego ugrupowania niechęć niż sympatię.

Tabela 9

Elektoraty ugrupowań politycznych	Czy, ogólnie rzecz biorąc, Nowoczesna budzi w Panu(i) sympatię czy też niechęć? Skala od -3 do +3			
	Sympatia (od +3 do +1)	Obojętność (0)	Niechęć (od -1 do -3)	Trudno powiedzieć/ Nie znam
	w procentach			
Nowoczesna	97	2	0	1
PO RP	66	17	7	10
SLD*	56	28	12	4
PSL*	43	36	14	7
Kukiz'15	25	32	40	4
PiS	9	14	71	7

* Ze względu na małą liczbę badanych deklarujących poparcie dla tych ugrupowań wyniki należy traktować z dużą dozą ostrożności

Ruch **Kukiz'15** budzi sympatię połowy elektoratu PiS. Nieco częściej niż zwolennicy innych partii sympatyzują z nim także potencjalni wyborcy PSL. Niechęć do inicjatywy politycznej Pawła Kukiza najsilniej żywią natomiast zwolennicy Nowoczesnej oraz SLD.

Tabela 10

Elektoraty ugrupowań politycznych	Czy, ogólnie rzecz biorąc, Kukiz'15 budzi w Panu(i) sympatię czy też niechęć? Skala od -3 do +3			
	Sympatia (od +3 do +1)	Obojętność (0)	Niechęć (od -1 do -3)	Trudno powiedzieć/ Nie znam
	w procentach			
Kukiz'15	91	7	0	2
PiS	50	24	19	7
PSL*	31	45	17	7
PO RP	26	31	38	4
Nowoczesna	20	25	55	0
SLD*	15	31	50	4

* Ze względu na małą liczbę badanych deklarujących poparcie dla tych ugrupowań wyniki należy traktować z dużą dozą ostrożności

Do **PSL** z aprobatą odnoszą się najczęściej zwolennicy PO oraz SLD. Stosunkowo sporo sympatyków ma to ugrupowanie również w elektoracie Nowoczesnej. Największą niechęć partia ludowców budzi natomiast wśród wyborców PiS.

Tabela 11

Elektoraty ugrupowań politycznych	Czy, ogólnie rzecz biorąc, PSL budzi w Panu(i) sympatię czy też niechęć? Skala od -3 do +3			
	Sympatia (od +3 do +1)	Obojętność (0)	Niechęć (od -1 do -3)	Trudno powiedzieć/ Nie znam
	w procentach			
PSL*	97	3	0	0
PO RP	54	34	9	3
SLD*	50	42	8	0
Nowoczesna	46	35	17	2
Kukiz'15	33	40	28	0
PiS	22	28	45	5

* Ze względu na małą liczbę badanych deklarujących poparcie dla tych ugrupowań wyniki należy traktować z dużą dozą ostrożności

SLD pozostaje ugrupowaniem traktowanym przez zwolenników innych partii raczej z dystansem. Poza własnym elektoratem trochę głosów sympatii zbiera wśród wyborców PSL, PO i Nowoczesnej. Wyraźną dezaprobatę budzi w elektoracie PiS, pozostałe partie stosunkowo często odnoszą się do SLD z obojętnością.

Tabela 12

Elektoraty ugrupowań politycznych	Czy, ogólnie rzecz biorąc, SLD budzi w Panu(i) sympatię czy też niechęć? Skala od -3 do +3			
	Sympatia (od +3 do +1)	Obojętność (0)	Niechęć (od -1 do -3)	Trudno powiedzieć/ Nie znam
	w procentach			
SLD*	96	4	0	0
PSL*	43	46	11	0
PO RP	39	39	18	5
Nowoczesna	37	36	26	1
Kukiz'15	17	40	38	5
PiS	11	22	60	7

* Ze względu na małą liczbę badanych deklarujących poparcie dla tych ugrupowań wyniki należy traktować z dużą dozą ostrożności

Kolejna inicjatywa polityczna firmowana przez Janusza Korwin-Mikkego – partia **KORWiN** spotyka się z wyraźną dezaprobatą większości analizowanych ugrupowań dzisiejszej sceny politycznej. Najwięcej głosów niechęci zbiera wśród wyborców Nowoczesnej, SLD i PO. Także ponad połowa elektoratu PiS dystansuje się wobec tego ugrupowania. Jedynie wśród zwolenników ruchu Kukiz'15 trochę częstsze są deklaracje sympatii niż niechęci do tego ugrupowania.

Tabela 13

Elektoraty ugrupowań politycznych	Czy, ogólnie rzecz biorąc, KORWiN budzi w Panu(i) sympatię czy też niechęć? Skala od -3 do +3			
	Sympatia (od +3 do +1)	Obojętność (0)	Niechęć (od -1 do -3)	Trudno powiedzieć/ Nie znam
	w procentach			
Kukiz'15	42	19	35	4
PiS	19	21	51	9
PO RP	11	26	59	4
PSL*	11	36	46	8
Nowoczesna	11	15	71	4
SLD*	8	23	69	0

* Ze względu na małą liczbę badanych deklarujących poparcie dla tych ugrupowań wyniki należy traktować z dużą dozą ostrożności

Partia Razem, która pojawiła się na szerszym forum w czasie ostatniej kampanii wyborczej, nadal pozostaje ugrupowaniem stosunkowo mało znanym. Identyfikujący ją wyborcy innych partii na ogół traktują ją z obojętnością. Stosunkowo najwięcej głosów sympatii Partia Razem zbiera w elektoratach SLD oraz Nowoczesnej. Z kolei najbardziej krytyczni wobec niej są zwolennicy PiS.

Tabela 14

Elektoraty ugrupowań politycznych	Czy, ogólnie rzecz biorąc, Partia Razem budzi w Panu(i) sympatię czy też niechęć? Skala od -3 do +3			
	Sympatia (od +3 do +1)	Obojętność (0)	Niechęć (od -1 do -3)	Trudno powiedzieć/ Nie znam
	w procentach			
Nowoczesna	45	26	9	20
SLD*	44	32	20	4
PO RP	27	36	10	27
Kukiz'15	16	34	24	26
PSL*	14	39	14	33
PiS	7	31	35	27

* Ze względu na małą liczbę badanych deklarujących poparcie dla tych ugrupowań wyniki należy traktować z dużą dozą ostrożności

Komitet Obrony Demokracji (**KOD**) nie jest partią polityczną, niemniej jednak zapytaliśmy również o sympatię dla tego ruchu, który już od kilku miesięcy jest aktywny na polskiej scenie. Z największą sympatią do działalności KOD odnoszą się wyborcy Nowoczesnej i PO – ponad połowa zwolenników tych partii sympatyzuje z tą inicjatywą. Relatywnie wielu sympatyków KOD jest jeszcze w elektoracie SLD. Z kolei z niechęcią odnosi się do KOD-u większość wyborców PiS. Wśród zwolenników Kukiz'15 KOD budzi niechęć połączoną z obojętnością. Obojętność najczęściej deklarują także wyborcy PSL.

Tabela 15

Elektoraty ugrupowań politycznych	Czy, ogólnie rzecz biorąc, Komitet Obrony Demokracji budzi w Panu(i) sympatię czy też niechęć? Skala od -3 do +3			
	Sympatia (od +3 do +1)	Obojętność (0)	Niechęć (od -1 do -3)	Trudno powiedzieć/ Nie znam
	w procentach			
Nowoczesna	65	16	6	13
PO RP	55	26	3	16
SLD*	44	32	12	12
Kukiz'15	18	32	33	18
PSL*	14	50	11	25
PiS	8	17	58	16

* Ze względu na małą liczbę badanych deklarujących poparcie dla tych ugrupowań wyniki należy traktować z dużą dozą ostrożności

Święto demokracji, jakim są wybory, okazało się w ubiegłym roku szczególnie oczyszczające dla naszego systemu politycznego. W ciągu ostatnich jedenastu miesięcy obserwujemy wyraźny wzrost aprobaty partii i ruchów politycznych. Jednak, jak się wydaje, przyczynił się do tego nie tyle sam akt głosowania i jego wynik, ile pojawienie się nowych partii i ruchów politycznych, które na „zabetonowanej” – według określenia wielu publicystów – scenie politycznej uczyniły wyłom, wniosły nową atmosferę i nową jakość. Polacy, którzy dotychczas nie znajdowali swojej reprezentacji na scenie politycznej (jeśli w ogóle głosowali, to czynili to na zasadzie wyboru „mniejszego zła”), teraz znaleźli partie, które z czystym sumieniem mogli poprzeć w wyborach. Dotyczyło to zwłaszcza ludzi młodych. O wzroście akceptacji naszego systemu politycznego i partyjnego po ostatnich wyborach parlamentarnych najlepiej świadczy spektakularny spadek liczby wyborców, którzy dotąd nie wyrażali sympatii dla żadnej z liczących się partii politycznych.

W tej chwili podział sceny politycznej jest dość klarowny. Rządząca partia pozostaje ugrupowaniem izolowanym, w największym stopniu wzbudzającym niechęć elektoratów pozostałych partii, jednakże posiada bardzo zmobilizowany i silnie identyfikujący się ze swoją partią elektorat. Wprawdzie wyborcy PiS z pewną życzliwością zerkają na wyborców ruchu Kukiz'15, jednak zwolennicy Pawła Kukiza raczej słabo odwzajemniają tę sympatię. Elektorat ruchu Kukiz'15 nadal wydaje się głęboko „antypartyjny”, dlatego traktuje wszystkie inne ugrupowania z niechęcią – jako część „systemu”, dotychczasowego *status quo*, któremu chce się przeciwstawić. Z drugiej strony politycznego frontu mamy Nowoczesną i PO, przy czym sympatie Platformy do Nowoczesnej są wyraźnie większe, natomiast elektorat Nowoczesnej w dużej części pozostaje krytyczny wobec byłej partii rządzącej. Oba ugrupowania łączy sympatia dla KOD. Wzrost legitymizacji systemu partyjnego sprawił, że także „stare” partie, takie jak PSL i SLD, poprawiły wśród wyborców swój wizerunek. Elektorat PSL w dalszym ciągu wydaje się pozostawać pod urokiem długoletniej koalicji z PO, choć wobec partii obecnie rządzącej zachowuje pewną otwartość, czego wyrazem jest dystans i lekki krytycyzm wobec nowych inicjatyw, takich jak Nowoczesna, a zwłaszcza KOD. SLD jest ugrupowaniem postrzeganym przez własny elektorat najbardziej krytycznie, jego zwolennicy w pewnym stopniu sympatyzują ze wszystkimi partiami opozycji, w tym z KOD, w relatywnie największym stopniu popierają Partię Razem. Partia KORWiN jest ugrupowaniem postrzeganym przez zwolenników pozostałych ugrupowań, z wyjątkiem ruchu Kukiz'15, bardzo krytycznie.

Trudno powiedzieć, czy i jak opisane tu sympatie elektoratów mogą się przekładać na decyzje polityczne podejmowane przez władze poszczególnych partii. Wydaje się, że po stronie zarówno partii rządzącej, jak i opozycji widać ograniczenia, które mogą utrudniać porozumienie i zmianę istniejącej obecnie sytuacji, ale do kolejnych wyborów pozostało jeszcze wiele czasu.

Opracowała
Agnieszka CYBULSKA

Tabela 1

		Proszę powiedzieć, czy, ogólnie rzecz biorąc, Prawo i Sprawiedliwość (PiS) budzi w Panu(i) sympatię czy też niechęć.				Liczba osób
		Niechęć	Obojętność	Sympatia	Trudno powiedzieć / Nie znam	
		%	%	%	%	
Ogółem		44	13	39	4	1097
Płeć	Mężczyźni	43	13	41	3	520
	Kobiety	45	13	37	5	577
Wiek	18-24 lata	45	12	36	8	113
	25-34	49	12	36	4	209
	35-44	44	22	31	4	200
	45-54	50	8	40	1	163
	55-64	40	14	43	3	193
	65 lat i więcej	38	10	46	6	219
Miejsce zamieszkania	Wieś	36	14	47	4	437
	Miasto do 19 999	50	12	35	3	128
	20 000 - 99 999	46	16	35	3	230
	100 000 - 499 999	44	15	35	6	188
	500 000 i więcej mieszk.	65	3	29	3	114
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	31	13	45	11	223
	Zasadnicze zawodowe	38	17	42	3	267
	Średnie	48	11	39	3	332
	Wyższe	56	11	32	1	274
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	52	14	33	1	132
	Średni personel, technicy	31	21	46	2	33
	Pracownicy adm.-biurowi	62	12	26		65
	Pracownicy usług	61	9	27	3	69
	Robotnicy wykwalifikowani	38	20	36	6	114
	Robotnicy niewykwalifik.	18	21	54	7	42
	Rolnicy	32	11	54	3	59
	Pracujący na własny rach.	52	9	36	3	57
	Bezrobotni	43	10	43	4	68
	Emeryci	41	10	44	5	254
	Renciści	40	16	40	3	65
	Uczniowie i studenci	41	13	38	8	74
	Gospodynie domowe i inni	52	12	32	3	65
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	47	16	37	1	156
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	57	10	31	3	88
	sekt. pryw. poza rolnict.	45	16	36	4	270
	prywatnym gosp. rolnym	31	16	49	4	67
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	32	15	45	8	147
	Od 650 zł do 999 zł	33	20	40	7	147
	Od 1000 zł do 1399 zł	42	12	44	2	187
	Od 1400 zł do 1999 zł	48	10	40	2	153
	2000 zł i więcej	57	7	34	1	170
Ocena własnych war. mater.	Złe	36	17	38	9	107
	Średnie	41	13	41	6	426
	Dobre	48	12	38	2	564
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	23	14	55	8	55
	Raz w tygodniu	36	12	50	2	504
	1-2 razy w miesiącu	42	14	39	5	174
	Kilka razy w roku	56	16	23	4	219
	W ogóle nie uczestniczy	67	9	16	7	132
Poglądy polityczne	Lewica	73	9	17	0	175
	Centrum	53	18	26	2	281
	Prawica	24	6	70	1	351
	Trudno powiedzieć	42	19	27	12	280

Tabela 2

		Proszę powiedzieć, czy, ogólnie rzecz biorąc, Kukiz'15 budzi w Panu(i) sympatię czy też niechęć.				Liczba osób
		Niechęć	Obojętność	Sympatia	Trudno powiedzieć / Nie znam	
		%	%	%	%	
Ogółem		28	27	37	9	1097
Płeć	Mężczyźni	26	28	40	6	520
	Kobiety	30	26	33	10	577
Wiek	18-24 lata	17	21	53	10	113
	25-34	21	29	46	4	209
	35-44	27	31	34	7	200
	45-54	32	26	36	6	163
	55-64	37	25	32	7	193
	65 lat i więcej	30	26	27	17	219
Miejsce zamieszkania	Wieś	25	27	36	11	437
	Miasto do 19 999	32	22	42	5	128
	20 000 - 99 999	27	32	35	7	230
	100 000 - 499 999	25	27	38	10	188
	500 000 i więcej mieszk.	41	20	35	4	114
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	22	23	29	25	223
	Zasadnicze zawodowe	30	28	36	6	267
	Średnie	27	29	40	4	332
	Wyższe	32	27	38	2	274
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	31	30	38	2	132
	Średni personel, technicy	13	22	57	8	33
	Pracownicy adm.-biurowi	21	43	34	2	65
	Pracownicy usług	30	31	35	3	69
	Robotnicy wykwalifikowani	20	36	38	7	114
	Robotnicy niewykwalifik.	20	22	48	11	42
	Rolnicy	29	28	27	16	59
	Pracujący na własny rach.	40	16	41	3	57
	Bezrobotni	23	17	48	12	68
	Emeryci	36	23	26	15	254
	Renciści	29	25	36	10	65
	Uczniowie i studenci	16	29	48	7	74
	Gospodynie domowe i inni	30	23	42	6	65
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	29	30	40	2	156
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	23	32	40	5	88
	sekt. pryw. poza rolnict.	24	30	40	5	270
	prywatnym gosp. rolnym	32	26	26	17	67
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	22	26	37	15	147
	Od 650 zł do 999 zł	26	23	40	11	147
	Od 1000 zł do 1399 zł	29	28	37	7	187
	Od 1400 zł do 1999 zł	28	30	38	3	153
	2000 zł i więcej	32	24	40	4	170
Ocena własnych war. mater.	Złe	27	22	30	21	107
	Średnie	26	27	36	11	426
	Dobre	30	28	39	4	564
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	29	28	32	10	55
	Raz w tygodniu	26	27	39	8	504
	1-2 razy w miesiącu	23	29	39	10	174
	Kilka razy w roku	30	28	33	9	219
	W ogóle nie uczestniczy	33	24	35	8	132
Poglądy polityczne	Lewica	41	26	29	4	175
	Centrum	28	31	36	5	281
	Prawica	24	25	48	4	351
	Trudno powiedzieć	25	27	28	20	280

Tabela 3

		Proszę powiedzieć, czy, ogólnie rzecz biorąc, Platforma Obywatelska RP (PO RP) budzi w Panu(i) sympatię czy też niechęć.				Liczba osób
		Niechęć	Obojętność	Sympatia	Trudno powiedzieć / Nie znam	
		%	%	%	%	
Ogółem		36	22	36	6	1098
Płeć	Mężczyźni	44	20	33	3	521
	Kobiety	30	24	40	7	577
Wiek	18-24 lata	34	23	35	8	113
	25-34	33	28	36	3	210
	35-44	24	30	39	7	200
	45-54	53	14	31	2	163
	55-64	42	17	39	3	193
	65 lat i więcej	36	20	37	8	219
Miejsce zamieszkania	Wieś	34	25	35	7	438
	Miasto do 19 999	34	28	35	4	128
	20 000 - 99 999	36	22	39	2	230
	100 000 - 499 999	42	20	30	8	188
	500 000 i więcej mieszk.	40	11	48	1	114
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	28	26	31	15	223
	Zasadnicze zawodowe	39	25	33	4	267
	Średnie	39	21	38	3	332
	Wyższe	38	18	42	2	275
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	37	18	45	1	132
	Średni personel, technicy	50	27	18	5	33
	Pracownicy adm.-biurowi	25	29	45	1	67
	Pracownicy usług	25	29	41	5	69
	Robotnicy wykwalifikowani	43	24	28	4	114
	Robotnicy niewykwalifik.	44	28	18	11	42
	Rolnicy	53	16	24	7	59
	Pracujący na własny rach.	48	15	32	6	57
	Bezrobotni	29	23	44	4	68
	Emeryci	37	20	35	7	254
	Renciści	28	20	48	3	65
	Uczniowie i studenci	38	23	31	8	74
Gospodynie domowe i inni	22	25	46	6	65	
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	38	23	37	2	157
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	33	23	42	2	88
	sekt. pryw. poza rolnict.	40	24	31	5	270
	prywatnym gosp. rolnym	52	19	22	7	67
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	31	31	30	7	147
	Od 650 zł do 999 zł	27	25	40	8	147
	Od 1000 zł do 1399 zł	40	23	34	3	187
	Od 1400 zł do 1999 zł	37	25	34	3	153
	2000 zł i więcej	46	13	40	1	171
Ocena własnych war. mater.	Złe	36	25	30	8	107
	Średnie	37	24	32	8	426
	Dobre	36	20	41	2	565
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	52	17	22	8	55
	Raz w tygodniu	43	20	33	3	506
	1-2 razy w miesiącu	32	25	34	8	174
	Kilka razy w roku	27	23	45	5	219
	W ogóle nie uczestniczy	25	25	43	7	132
Poglądy polityczne	Lewica	20	22	57	1	175
	Centrum	26	24	47	3	281
	Prawica	62	12	25	1	352
	Trudno powiedzieć	25	32	28	15	280

Tabela 4

		Proszę powiedzieć, czy, ogólnie rzecz biorąc, Nowoczesna budzi w Panu(i) sympatię czy też niechęć.				Liczba osób
		Niechęć	Obojętność	Sympatia	Trudno powiedzieć / Nie znam	
		%	%	%	%	
Ogółem		32	21	36	12	1097
Płeć	Mężczyźni	36	18	38	8	520
	Kobiety	27	23	34	16	577
Wiek	18-24 lata	26	32	23	19	113
	25-34	35	22	34	8	209
	35-44	23	28	38	11	200
	45-54	38	18	34	9	163
	55-64	35	15	41	9	193
	65 lat i więcej	30	14	37	19	219
Miejsce zamieszkania	Wieś	31	24	29	16	437
	Miasto do 19 999	33	22	36	9	128
	20 000 - 99 999	27	23	39	11	230
	100 000 - 499 999	39	17	34	10	188
	500 000 i więcej mieszk.	30	9	56	5	114
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	26	20	26	27	223
	Zasadnicze zawodowe	29	25	31	15	267
	Średnie	37	20	36	7	332
	Wyższe	32	18	47	3	274
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	31	24	44	2	132
	Średni personel, technicy	44	24	26	6	33
	Pracownicy adm.-biurowi	30	18	48	4	65
	Pracownicy usług	27	15	43	15	69
	Robotnicy wykwalifikowani	24	31	32	14	114
	Robotnicy niewykwalifik.	38	17	36	9	42
	Rolnicy	44	16	22	18	59
	Pracujący na własny rach.	44	18	32	6	57
	Bezrobotni	32	25	30	12	68
	Emeryci	32	13	38	16	254
	Renciści	24	25	34	17	65
	Uczniowie i studenci	32	31	23	14	74
	Gospodynie domowe i inni	23	24	35	17	65
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	29	25	41	5	156
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	24	25	43	8	88
	sekt. pryw. poza rolnict.	35	21	35	8	270
	prywatnym gosp. rolnym	44	13	23	20	67
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	31	25	20	23	147
	Od 650 zł do 999 zł	28	23	34	15	147
	Od 1000 zł do 1399 zł	34	19	38	8	187
	Od 1400 zł do 1999 zł	33	17	43	7	153
	2000 zł i więcej	36	13	48	4	170
Ocena własnych war. mater.	Złe	32	22	24	22	107
	Średnie	30	21	32	16	426
	Dobre	33	20	40	7	564
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	49	13	22	15	55
	Raz w tygodniu	37	21	30	12	504
	1-2 razy w miesiącu	32	23	32	14	174
	Kilka razy w roku	22	19	47	12	219
	W ogóle nie uczestniczy	20	24	46	10	132
Poglądy polityczne	Lewica	18	17	62	3	175
	Centrum	20	26	47	7	281
	Prawica	57	15	23	5	351
	Trudno powiedzieć	19	25	23	33	280

Tabela 5

		Proszę powiedzieć, czy, ogólnie rzecz biorąc, Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL) budzi w Panu(i) sympatię czy też niechęć.				Liczba osób
		Niechęć	Obojętność	Sympatia	Trudno powiedzieć / Nie znam	
		%	%	%	%	
Ogółem		26	36	32	6	1097
Płeć	Mężczyźni	30	33	34	3	520
	Kobiety	22	38	31	9	577
Wiek	18-24 lata	21	46	23	11	113
	25-34	30	41	26	4	209
	35-44	20	42	31	8	200
	45-54	30	34	33	3	163
	55-64	27	29	41	4	193
	65 lat i więcej	25	28	37	10	219
Miejsce zamieszkania	Wieś	22	33	36	8	437
	Miasto do 19 999	26	32	38	4	128
	20 000 - 99 999	24	42	30	4	230
	100 000 - 499 999	31	40	21	8	188
	500 000 i więcej mieszk.	33	30	33	4	114
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	18	28	37	17	223
	Zasadnicze zawodowe	25	36	35	4	267
	Średnie	28	37	30	5	332
	Wyższe	30	40	28	2	274
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	31	43	26	1	132
	Średni personel, technicy	24	44	23	9	33
	Pracownicy adm.-biurowi	23	45	32		65
	Pracownicy usług	27	40	26	7	69
	Robotnicy wykwalifikowani	22	40	32	6	114
	Robotnicy niewykwalifik.	20	52	21	7	42
	Rolnicy	28	23	40	9	59
	Pracujący na własny rach.	35	28	32	5	57
	Bezrobotni	24	30	39	7	68
	Emeryci	25	29	37	9	254
	Renciści	22	27	45	7	65
	Uczniowie i studenci	23	48	19	10	74
Gospodynie domowe i inni	28	32	33	7	65	
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	23	48	27	2	156
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	21	44	31	4	88
	sekt. pryw. poza rolnict.	29	37	29	5	270
	prywatnym gosp. rolnym	30	26	35	9	67
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	25	35	28	12	147
	Od 650 zł do 999 zł	14	36	40	10	147
	Od 1000 zł do 1399 zł	26	34	37	4	187
	Od 1400 zł do 1999 zł	23	37	36	4	153
	2000 zł i więcej	32	32	34	2	170
Ocena własnych war. mater.	Złe	24	27	38	10	107
	Średnie	24	33	33	10	426
	Dobre	28	39	30	3	564
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	44	21	22	13	55
	Raz w tygodniu	28	36	31	5	504
	1-2 razy w miesiącu	25	31	35	9	174
	Kilka razy w roku	17	41	36	6	219
	W ogóle nie uczestniczy	25	35	33	7	132
Poglądy polityczne	Lewica	18	39	41	2	175
	Centrum	18	39	42	2	281
	Prawica	45	26	26	2	351
	Trudno powiedzieć	14	42	25	18	280

Tabela 6

		Proszę powiedzieć, czy, ogólnie rzecz biorąc, Komitet Obrony Demokracji budzi w Panu(i) sympatię czy też niechęć.				Liczba osób
		Niechęć	Obojętność	Sympatia	Trudno powiedzieć / Nie znam	
		%	%	%	%	
Ogółem		26	25	26	23	1097
Płeć	Mężczyźni	32	25	27	16	520
	Kobiety	20	25	24	30	577
Wiek	18-24 lata	18	37	23	22	113
	25-34	26	29	24	20	209
	35-44	21	35	21	23	200
	45-54	31	19	27	22	163
	55-64	30	20	31	19	193
	65 lat i więcej	27	14	27	32	219
Miejsce zamieszkania	Wieś	23	25	20	31	437
	Miasto do 19 999	30	28	25	18	128
	20 000 - 99 999	25	27	28	20	230
	100 000 - 499 999	33	24	23	20	188
	500 000 i więcej mieszk.	23	19	47	12	114
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	20	20	20	40	223
	Zasadnicze zawodowe	25	24	23	27	267
	Średnie	27	27	26	19	332
	Wyższe	29	28	32	11	274
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	30	30	30	10	132
	Średni personel, technicy	36	28	22	14	33
	Pracownicy adm.-biurowi	21	36	32	12	65
	Pracownicy usług	21	36	19	24	69
	Robotnicy wykwalifikowani	31	30	17	22	114
	Robotnicy niewykwalifik.	25	39	13	24	42
	Rolnicy	32	23	14	31	59
	Pracujący na własny rach.	28	22	29	21	57
	Bezrobotni	14	16	29	41	68
	Emeryci	28	15	28	28	254
	Renciści	21	15	31	33	65
	Uczniowie i studenci	22	41	23	15	74
	Gospodynie domowe i inni	19	21	33	27	65
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	25	30	28	17	156
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	23	32	28	17	88
	sekt. pryw. poza rolnict.	31	32	20	17	270
	prywatnym gosp. rolnym	31	27	10	31	67
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	23	28	16	33	147
	Od 650 zł do 999 zł	22	27	20	31	147
	Od 1000 zł do 1399 zł	27	23	25	25	187
	Od 1400 zł do 1999 zł	24	28	30	18	153
	2000 zł i więcej	33	21	36	10	170
Ocena własnych war. mater.	Złe	22	19	20	39	107
	Średnie	24	23	22	31	426
	Dobre	28	28	29	15	564
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	44	16	20	20	55
	Raz w tygodniu	30	26	21	23	504
	1-2 razy w miesiącu	23	27	21	29	174
	Kilka razy w roku	20	26	32	22	219
	W ogóle nie uczestniczy	19	22	38	21	132
Poglądy polityczne	Lewica	13	27	47	13	175
	Centrum	16	31	33	20	281
	Prawica	51	17	20	12	351
	Trudno powiedzieć	13	28	11	47	280

Tabela 7

		Proszę powiedzieć, czy, ogólnie rzecz biorąc, Sojusz Lewicy Demokratycznej (SLD) budzi w Panu(i) sympatię czy też niechęć.				Liczba osób
		Niechęć	Obojętność	Sympatia	Trudno powiedzieć / Nie znam	
		%	%	%	%	
Ogółem		34	34	23	9	1097
Płeć	Mężczyźni	40	35	21	5	520
	Kobiety	30	33	25	13	577
Wiek	18-24 lata	30	39	17	14	113
	25-34	35	42	17	6	209
	35-44	29	42	19	10	200
	45-54	38	33	23	5	163
	55-64	36	28	31	5	193
	65 lat i więcej	37	21	28	14	219
Miejsce zamieszkania	Wieś	33	33	22	12	437
	Miasto do 19 999	26	32	36	7	128
	20 000 - 99 999	30	39	22	8	230
	100 000 - 499 999	43	33	15	8	188
	500 000 i więcej mieszk.	43	29	24	3	114
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	28	27	23	22	223
	Zasadnicze zawodowe	30	37	26	7	267
	Średnie	36	36	22	6	332
	Wyższe	43	34	21	3	274
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	48	34	16	2	132
	Średni personel, technicy	36	36	22	6	33
	Pracownicy adm.-biurowi	36	37	26		65
	Pracownicy usług	25	43	24	8	69
	Robotnicy wykwalifikowani	27	46	19	7	114
	Robotnicy niewykwalifik.	19	48	18	16	42
	Rolnicy	35	31	20	14	59
	Pracujący na własny rach.	41	31	21	6	57
	Bezrobotni	34	32	26	8	68
	Emeryci	36	25	28	12	254
	Renciści	32	23	30	14	65
	Uczniowie i studenci	31	43	12	14	74
Gospodynie domowe i inni	30	32	28	10	65	
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	35	43	19	2	156
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	26	46	21	7	88
	sekt. pryw. poza rolnict.	37	36	20	7	270
	prywatnym gosp. rolnym	34	34	19	13	67
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	29	35	18	18	147
	Od 650 zł do 999 zł	22	35	28	14	147
	Od 1000 zł do 1399 zł	36	33	28	4	187
	Od 1400 zł do 1999 zł	35	34	25	5	153
	2000 zł i więcej	42	29	25	4	170
Ocena własnych war. mater.	Złe	33	29	24	14	107
	Średnie	32	32	23	14	426
	Dobre	37	36	23	4	564
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	55	15	15	15	55
	Raz w tygodniu	40	34	18	8	504
	1-2 razy w miesiącu	29	37	24	10	174
	Kilka razy w roku	26	36	29	9	219
	W ogóle nie uczestniczy	27	33	31	10	132
Poglądy polityczne	Lewica	17	32	49	2	175
	Centrum	24	46	26	5	281
	Prawica	62	22	13	3	351
	Trudno powiedzieć	21	38	17	24	280

Tabela 8

		Proszę powiedzieć, czy, ogólnie rzecz biorąc, Partia Razem budzi w Panu(i) sympatię czy też niechęć.				Liczba osób
		Niechęć	Obojętność	Sympatia	Trudno powiedzieć / Nie znam	
		%	%	%	%	
Ogółem		20	30	18	32	1098
Płeć	Mężczyźni	26	31	18	25	520
	Kobiety	14	30	17	39	578
Wiek	18-24 lata	17	39	13	32	113
	25-34	17	35	16	32	209
	35-44	18	34	17	30	200
	45-54	24	30	19	27	163
	55-64	26	27	20	28	193
	65 lat i więcej	18	20	20	41	220
Miejsce zamieszkania	Wieś	20	28	12	39	437
	Miasto do 19 999	23	31	23	24	128
	20 000 - 99 999	15	36	20	29	231
	100 000 - 499 999	21	30	19	31	188
	500 000 i więcej mieszk.	27	26	25	21	114
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	19	21	11	49	223
	Zasadnicze zawodowe	18	30	15	36	268
	Średnie	19	35	20	26	332
	Wyższe	24	32	23	21	274
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	25	33	20	22	132
	Średni personel, technicy	20	35	24	21	33
	Pracownicy adm.-biurowi	19	36	25	19	65
	Pracownicy usług	14	40	14	32	69
	Robotnicy wykwalifikowani	16	42	12	29	114
	Robotnicy niewykwalifik.	19	39	13	28	42
	Rolnicy	31	21	10	39	59
	Pracujący na własny rach.	31	20	20	28	57
	Bezrobotni	11	27	13	49	68
	Emeryci	20	22	21	38	255
	Renciści	25	19	17	39	65
	Uczniowie i studenci	17	42	13	28	74
	Gospodynie domowe i inni	14	33	19	34	65
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	20	33	22	25	156
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	13	41	17	29	88
	sekt. pryw. poza rolnict.	23	36	16	25	270
	prywatnym gosp. rolnym	28	21	11	39	67
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	18	31	9	43	147
	Od 650 zł do 999 zł	21	33	14	32	148
	Od 1000 zł do 1399 zł	21	31	18	30	187
	Od 1400 zł do 1999 zł	15	32	25	28	153
	2000 zł i więcej	28	28	23	20	170
Ocena własnych war. mater.	Złe	18	23	10	49	107
	Średnie	18	28	15	39	426
	Dobre	22	33	21	24	565
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	32	24	12	31	56
	Raz w tygodniu	23	32	14	32	504
	1-2 razy w miesiącu	15	33	15	37	174
	Kilka razy w roku	17	27	25	32	219
	W ogóle nie uczestniczy	15	30	26	29	132
Poglądy polityczne	Lewica	13	30	38	19	175
	Centrum	16	34	21	29	281
	Prawica	35	28	13	25	351
	Trudno powiedzieć	11	29	7	53	281

Tabela 9

		Proszę powiedzieć, czy, ogólnie rzecz biorąc, KORWiN budzi w Panu(i) sympatię czy też niechęć.				Liczba osób
		Niechęć	Obojętność	Sympatia	Trudno powiedzieć / Nie znam	
		%	%	%	%	
Ogółem		50	22	17	10	1097
Płeć	Mężczyźni	47	24	22	7	520
	Kobiety	53	19	14	14	577
Wiek	18-24 lata	28	25	36	11	113
	25-34	42	23	27	8	209
	35-44	51	27	13	9	200
	45-54	62	16	13	9	163
	55-64	58	21	12	9	193
	65 lat i więcej	55	18	11	16	219
Miejsce zamieszkania	Wieś	45	23	16	16	437
	Miasto do 19 999	49	21	23	7	128
	20 000 - 99 999	50	24	18	7	230
	100 000 - 499 999	53	21	18	8	188
	500 000 i więcej mieszk.	68	12	14	5	114
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	37	20	16	27	223
	Zasadnicze zawodowe	52	22	16	10	267
	Średnie	52	23	20	5	332
	Wyższe	58	21	17	4	274
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	58	21	18	4	132
	Średni personel, technicy	48	31	13	8	33
	Pracownicy adm.-biurowi	55	25	16	5	65
	Pracownicy usług	58	21	16	5	69
	Robotnicy wykwalifikowani	48	24	20	8	114
	Robotnicy niewykwalifik.	42	32	18	7	42
	Rolnicy	45	24	17	15	59
	Pracujący na własny rach.	41	23	26	10	57
	Bezrobotni	42	22	14	22	68
	Emeryci	58	19	9	15	254
	Renciści	57	17	14	12	65
	Uczniowie i studenci	28	24	40	8	74
	Gospodynie domowe i inni	48	17	22	12	65
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	58	25	12	5	156
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	48	24	21	7	88
	sekt. pryw. poza rolnict.	48	24	22	6	270
	prywatnym gosp. rolnym	44	23	16	18	67
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	43	20	16	21	147
	Od 650 zł do 999 zł	47	20	19	14	147
	Od 1000 zł do 1399 zł	47	24	21	8	187
	Od 1400 zł do 1999 zł	59	23	13	6	153
	2000 zł i więcej	56	22	18	5	170
Ocena własnych war. mater.	Złe	42	20	15	22	107
	Średnie	49	21	16	14	426
	Dobre	53	23	19	5	564
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	50	16	23	12	55
	Raz w tygodniu	50	23	16	11	504
	1-2 razy w miesiącu	47	20	20	12	174
	Kilka razy w roku	52	20	17	10	219
	W ogóle nie uczestniczy	53	23	16	8	132
Poglądy polityczne	Lewica	68	17	13	1	175
	Centrum	48	27	19	6	281
	Prawica	55	18	21	5	351
	Trudno powiedzieć	37	22	14	27	280